

Cauzele conexate C-1/90 și C-176/90

**Aragonesa de Publicidad Exterior SA și Publivía SAE
împotriva
Departamento de Sanidad y Seguridad Social de la Generalitat de Cataluña**

(Cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare, formulată de Tribunal Superior de Justicia de Cataluña)

„Libera circulație a mărfurilor – Legislația națională referitoare la publicitatea băuturilor alcoolice”

**HOTĂRÂREA CURȚII
din 25 iulie 1991***

În cauzele conexate C-1/90 și C-176/90,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE de către Tribunal Superior de Justicia de Cataluña pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Aragonesa de Publicidad Exterior SA

și

Departamento de Sanidad y Seguridad Social de la Generalitat de Cataluña,

și între

Publivía SAE

și

Departamento de Sanidad y Seguridad Social de la Generalitat de Cataluña,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 30 și 36 din Tratatul CEE,

CURTEA,

constituită din: domnii O. Due, președinte, G. F. Mancini, T. F. O'Higgins și G. C. Rodríguez Iglesias, președinți de cameră, Sir Gordon Slynn, domnii R. Joliet, F. A. Schockweiler, F. Grévisse și M. Zuleeg, judecători,

avocat general: domnul W. Van Gerven,
grefier: doamna D. Louterman, administrator principal,

---

* Limba de procedură: spaniola.

având în vedere observațiile scrise prezentate:

– în cauza C-1/90:

– pentru reclamanta din acțiunea principală, de către domnii Juan Pascual Planas și Joaquín Masramón Fontanals, avocați în baroul din Barcelona, și de către domnul Jaime Gassó i Espina, avoué la Barcelona;

– pentru pârâta din acțiunea principală, de către doamna Marta Moix i Puig, avocată în Serviciul de contencios al biroului juridic central din cadrul Generalitat de Cataluña, în calitate de agent;

– pentru guvernul belgian, de către domnul R. van Havere, inspector șef, director în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, al Comerțului Exterior și Cooperării pentru Dezvoltare, în calitate de agent;

– pentru Comisia Comunităților Europene, de către doamna Blanca Rodriguez Galindo, membru al Serviciului juridic, în calitate de agent;

– în cauza C-176/90:

– pentru reclamanta din acțiunea principală, de către domnii Eduardo Vivancos Comes și Enrique Vendrell Santiveri, avocați în baroul din Barcelona, și de către doamna Araceli García Gómez, avoué la Barcelona;

– pentru pârâta din acțiunea principală, de către doamna Mercè Corretja i Torrens, avocat în Serviciului de contencios al biroului juridic central din cadrul Generalitat de Cataluña, în calitate de agent;

– pentru Guvernul Regatului Unit, de către domnul Hussein A. Kaya, de la Treasury Solicitor' s Department, în calitate de agent;

– pentru Comisia Comunităților Europene, de către doamna Blanca Rodriguez Galindo, membru al Serviciului juridic, în calitate de agent;

având în vedere raportul pentru ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale reclamantilor în acțiunea principală, reprezentați de domnii Juan Pascual Planas, Joaquín Masramón Fontanals, Enrique Vendrell Santiveri și Josep Moltó Darner, avocați în baroul din Barcelona, și ale Comisiei Comunităților Europene, în ședința din 24 aprilie 1991,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 11 iunie 1991,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin ordonanța din 7 noiembrie 1989, primită la Curte la 2 ianuarie 1990, rectificată prin ordonanța din 8 ianuarie 1990, primită la Curte la 5 februarie, și prin ordonanța din 29

noiembrie 1989, primită la Curte la 7 iunie 1990, rectificată prin ordonanța din 28 iunie 1990, primită la Curte la 12 iulie 1990, Tribunal Superior de Justicia de Cataluña a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, trei întrebări preliminare referitoare la interpretarea articolelor 30 și 36 din Tratatul CEE.

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul litigiilor între societatea Aragonesa de Publicidad Exterior, pe de o parte, și societatea Publivia, pe de altă parte, care utilizează spațiile publicitare, și Departamento de Sanidad y Seguridad Social (Ministerul Sănătății și Securității Sociale) al Comunității Autonome Catalonia.

3 Reiese din dosar că aceste societăți au primit amenzi administrative pentru încălcarea dispozițiilor Legii nr. 20/85 din 25 iulie 1985 a Parlamentului Comunității Autonome Catalonia privind prevenirea și acordarea de asistență cu privire la substanțele care pot crea dependență (DOG nr. 572 din 7 august 1985, p. 465) care interzic pe teritoriul acestei comunități publicitatea băuturilor care conțin mai mult de 23 grade centezimale de alcool în mijloacele de comunicare, de-a lungul străzilor și șoselelor, cu excepția indicării prezenței centrelor de producție și de vânzare, în cinematografe și în mijloacele de transport în comun.

4 Societățile Aragonesa de Publicidad Exterior și Publivia au sesizat Tribunal Superior de Justicia de Cataluña cu acțiuni în anulare împotriva deciziilor de aplicare a unei amenzi. În fața acestei instanțe, societățile au susținut că legea catalană folosită drept temei al deciziei era în contradicție cu articolul 30 din tratat, astfel încât, prin restricțiile pe care le impunea publicității, aceasta afecta posibilitățile de comercializare a băuturilor provenind din alte state membre.

5 În aceste împrejurări, Tribunal Superior de Justicia a decis să suspende judecata până când Curtea se va pronunța cu titlu preliminar cu privire la următoarele întrebări:

„1) Trebuie considerată drept măsură cu efect echivalent cu cel al unei restricții cantitative la import, în sensul articolului 30 din tratat, legea unui stat membru (sau în cazul de față o lege adoptată de parlamentul unei comunități autonome având competența, în virtutea dreptului intern, de a legifera în anumite domenii) care interzice, pe teritoriul aflat sub jurisdicția sa, publicitatea băuturilor care conțin o concentrație de alcool mai mare de 23%: a) în mijloacele de comunicare, b) de-a lungul străzilor și șoselelor, cu excepția indicării prezenței unor centre de producție și de vânzare, c) în cinematografe, d) în mijloacele de transport în comun?”

2) În cazul unui răspuns afirmativ, articolul 36 prima teză din tratat trebuie interpretat în sensul că un stat membru poate, fără a încălca legea, să interzică parțial publicitatea băuturilor care au o concentrație de alcool mai mare de 23% pentru a proteja sănătatea oamenilor, conform legislației interne?

3) O astfel de interdicție, bazată pe motive legate de protecția sănătății publice poate constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau o restricție mascată împotriva comerțului dintre statele membre?”

6 Pentru o prezentare mai detaliată a faptelor din acțiunea principală, a derulării procedurii, precum și a observațiilor scrise prezentate Curții, se face trimitere la raportul pentru ședință. Aceste elemente din dosar sunt reluate în cele ce urmează numai în măsura în care sunt necesare pentru raționamentul Curții.

7 Prin cele trei întrebări preliminare, care trebuie analizate împreună, instanța națională dorește să afle dacă articolele 30 și 36 din tratatul CEE se opun unei reglementări de tipul

legii în cauză în acțiunea principală care interzice, în situațiile prevăzute de aceasta, publicitatea băuturilor care conțin alcool cu un volum mai mare de 23 de grade.

8 În primul rând, trebuie menționat că articolul 30 din tratat poate să se aplice măsurilor adoptate în special de autoritățile statelor membre, fie că este vorba de autoritățile puterii centrale, de autoritățile unui stat federal sau de alte autorități teritoriale.

9 Conform articolului 30 din tratat, „între statele membre sunt interzise restricțiile cantitative la import, precum și orice măsuri cu efect echivalent”; Conform jurisprudenței constante a Curții, constituie o măsură cu efect echivalent orice măsură susceptibilă să împiedice, direct sau indirect, efectiv sau potențial, comerțul intracomunitar.

10 În conformitate cu cele hotărâte de Curte, *inter alia*, în hotărârea din 7 martie 1990, GB-INNO-BM, punctul 7 (C-362/88, Rec., p. 667), o legislație care limitează sau interzice anumite forme de publicitate sau anumite mijloace de promovare a vânzărilor, deși nu afectează direct importurile, este de natură să restrângă volumul acestora ca urmare a faptului că afectează posibilitățile de comercializare a produselor importate.

11 În consecință, o legislație națională, cum este cea în cauză în acțiunea principală, care interzice în anumite locuri publicitatea băuturilor cu o concentrație alcoolică mai mare de 23 de grade poate constitui un obstacol în fața importurilor provenind din alte state membre și trebuie, deci privită ca o măsură cu efect echivalent în sensul articolului 30.

12 Cu toate acestea, în observațiile prezentate Curții, Comisia susține că o astfel de legislație, care se aplică nediferențiat produselor naționale și produselor importate, trebuie admisă în raport cu articolul 30, fără să fie necesar să se facă referire, astfel cum a făcut instanța națională, la articolul 36, întrucât ar fi justificată de o cerință imperativă, respectiv protecția sănătății publice.

13 Acest raționament nu poate fi acceptat. Într-adevăr, protecția sănătății publice este expres menționată între motivele de interes general, enumerate la articolul 36, care permit exceptarea unei restricții la import de la interdicția prevăzută la articolul 30. În aceste condiții, întrucât dispozițiile articolului 36 sunt deopotrivă aplicabile în cazul în care măsura contestată nu restrânge decât importurile, deoarece, conform jurisprudenței Curții, nu se poate discuta despre o cerință imperativă pentru a interpreta articolul 30 decât dacă această măsură se aplică nediferențiat produselor naționale și produselor importate, este inutil să se cerceteze dacă protecția sănătății publice poate totodată avea natura unei cerințe imperative pentru aplicarea articolului 30.

14 În aceste condiții, este necesar în primul rând să se stabilească dacă legislația în cauză, pe de o parte, este de natură să protejeze sănătatea publică și, pe de altă parte, este proporțională cu obiectivul urmărit.

15 Cu privire la primul punct, este suficient să se constate că, astfel cum a susținut Curtea în hotărârea din 10 iulie 1980, Comisia/Franța, punctul 17 (152/78, Rec., p. 2299), publicitatea constituie o incitare la consum și că o reglementare care limitează posibilitățile de publicitate pentru băuturile alcoolice și caută astfel să combată alcoolismul răspunde preocupărilor privind sănătatea publică.

16 Cu privire la al doilea punct, trebuie menționat că, întrucât starea actuală a dreptului comunitar nu conține norme comune sau armonizate care să reglementeze în mod general publicitatea băuturilor alcoolice, statele membre sunt cele care stabilesc nivelul pe care doresc

să-l atingă pentru a asigura protecție sănătății publice și modul în care acesta este atins. Statele membre trebuie totuși să facă acest lucru în limitele stabilite de tratat și, în special, respectând principiul proporționalității.

17 Pe de o parte, o măsură națională cum este cea care face obiectul litigiului restricționează libertatea schimburilor comerciale numai într-o măsură limitată, deoarece se referă doar la băuturile alcoolice cu o concentrație alcoolică mai mare de 23%. În principiu, acest ultim criteriu nu pare a fi unul complet nejustificat pentru lupta împotriva alcoolismului.

18 Pe de altă parte, măsura în cauză nu interzice total publicitatea tuturor acestor băuturi, ci se limitează la a interzice publicitatea în anumite locuri, cum ar fi căile publice și cinematografele, care sunt în special frecventate de automobiliști și de către tineri, două categorii ale populației în raport cu care campania de luptă împotriva alcoolismului prezintă o importanță deosebită. Prin urmare, în nici un caz nu poate fi criticată ca fiind disproporțională în raport cu obiectivul urmărit.

19 În al doilea rând, pentru a beneficia de derogarea prevăzută la articolul 36, o măsură națională nu trebuie să „constituie un mijloc de discriminare arbitrară și nici o restricție mascată în comerțul dintre statele membre”, conform termenilor celei de-a doua teze din articolul citat.

20 Astfel cum deja a decis Curtea în hotărârea din 14 decembrie 1979, Henn și Darby, punctul 21 (34/79, Rec., p. 3795), obiectivul celei de-a doua teze din articolul 36 este de a preveni ca restricțiile privind schimburile bazate pe motivele indicate în prima teză să nu fie deturnate de la scopul acestora și utilizate astfel încât să creeze discriminări în ceea ce privește mărfurile originare din alte state membre sau să protejeze în mod indirect anumite produse naționale.

21 În acest sens, societățile Aragonesa de Publicidad Exterior și Publivia susțin că, pentru a stabili caracterul discriminatoriu și protecționist al măsurii, trebuie avut în vedere faptul că, din punct de vedere formal, legea catalană nu face distincție în ceea ce privește originea, internă sau străină, a băuturilor în cauză. Trebuie avut în vedere că această lege se aplică numai în jurisdicția Parlamentului Cataloniei.

22 În opinia reclamantelor din acțiunea principală, ar trebui prin urmare comparată situația produselor importate în raport cu cea a produselor catalane, nu situația produselor importate în raport cu produsele provenite din Spania. Întrucât cea mai mare parte a producției catalane de băuturi alcoolice este constituită din băuturi cu o concentrație alcoolică mai mică de 23 de grade, măsura trebuie considerată ca având un caracter discriminatoriu și protecționist, astfel încât tinde să descurajeze consumul băuturilor cu un conținut ridicat de alcool și, în același timp, defavorizează băuturile care nu sunt originare din Catalonia și, pe de altă parte, nu restrânge posibilitățile de a face publicitate băuturilor cu un conținut scăzut de alcool și, de asemenea, protejează băuturile de origine locală.

23 Acest argument nu poate fi acceptat.

24 Este adevărat că, în cazul în care o măsură națională are un domeniu de aplicare limitat deoarece se aplică numai într-o parte a teritoriului național, aceasta nu poate evita a fi calificată ca fiind o măsură discriminatorie sau protecționistă în sensul normelor referitoare la libera circulație a mărfurilor, pe motive că afectează atât comercializarea produselor provenind din alte părți ale teritoriului național, cât și produsele importate din alte state membre. Pentru a fi calificată drept discriminatorie sau protecționistă, nu este prin urmare

necesar ca această măsură să aibă drept efect favorizarea ansamblului produselor naționale sau dezavantajarea doar a produselor importate excluzând produsele naționale.

25 Cu toate acestea, o legislație națională de tipul celei în cauză în acțiunea principală nu constituie o discriminare arbitrară și nici o restricție mascată împotriva comerțului intracomunitar. Pe de o parte, după cum reiese din documentele depuse la dosar, o astfel de legislație nu stabilește o distincție între produse în funcție de originea acestora. Restricțiile pe care le impune nu se aplică băuturilor alcoolice cu o concentrație de alcool mai mică de 23 de grade și, prin urmare, nu are efecte restrictive asupra importurilor acestui tip de băuturi, care provin din alte state membre. În ceea ce privește băuturile care au o concentrație alcoolică mai mare de 23 de grade, aceste restricții se aplică deopotrivă produselor, aparent în cantități care nu sunt neglijabile, care provin din partea din teritoriul național asupra căreia se aplică aceste restricții, cât și asupra produselor importate din alte state membre. Pe de altă parte, faptul că această parte a teritoriului național produce mai multe băuturi având o concentrație alcoolică mai mică de 23 de grade decât băuturi având o concentrație alcoolică mai mare nu este suficientă, în sine, pentru a considera o astfel de legislație ca având tendința de a crea o discriminare arbitrară sau o restricție mascată împotriva comerțului intracomunitar.

26 În consecință, este necesar să se răspundă la întrebările preliminare că, analizate împreună, articolele 30 și 36 din Tratatul CEE nu se opun unei reglementări de tipul legii în cauză în acțiunea principală care interzice, într-o parte a teritoriului unui stat membru, publicitatea băuturilor care au o concentrație alcoolică mai mare de 23 de grade în mijloacele de comunicare, de-a lungul străzilor și șoselelor, cu excepția semnelor care indică prezența centrelor de producție și de vânzare, în cinematografe și în mijloacele de transport în comun, care, chiar în cazul în care constituie o măsură cu efect echivalent în sensul articolului 30 din Tratatul CEE, poate fi justificată, în temeiul articolului 36 din același tratat, prin motive care țin de protecția sănătății publice și nu pare, date fiind caracteristicile sale și circumstanțele indicate în dosar, să reprezinte un mijloc, chiar și indirect, de protejare a anumitor produse locale.

Cu privire la cheltuielile de judecată

27 Cheltuielile efectuate de către guvernul belgian, Guvernul Regatului Unit și Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se asupra întrebărilor adresate de către Tribunal Superior de Justicia de Cataluña, prin ordonanțele din 7 noiembrie 1989 și 29 noiembrie 1989, rectificate prin ordonanțele din 8 ianuarie 1990 și, respectiv, 28 iunie 1990, hotărăște:

Analizate împreună, articolele 30 și 36 din Tratatul CEE nu se opun unei reglementări de tipul legii în cauză în acțiunea principală care interzice, într-o parte a teritoriului unui stat membru, publicitatea băuturilor care au o concentrație alcoolică mai mare de

23 de grade în mijloacele de comunicare, de-a lungul străzilor și șoselelor, cu excepția semnelor care indică prezența centrelor de producție și de vânzare, în cinematografe și în mijloacele de transport în comun, care, chiar în cazul în care constituie o măsură cu efect echivalent în sensul articolului 30 din Tratatul CEE, poate fi justificată, în temeiul articolului 36 din același tratat, prin motive care țin de protecția sănătății publice și nu pare, date fiind caracteristicile sale și circumstanțele indicate în dosar, să reprezinte un mijloc, chiar și indirect, de protejare a anumitor produse locale.

Due	Mancini	O'Higgins	Rodríguez Iglesias	
Slynn	Joliet	Schockweiler	Grévisse	Zuleeg

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 25 iulie 1991.

Grefier
J.-G. Giraud

Președinte
O. Due